

Sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmä Forssan kaupungin jätelautakunnan alueella

252/14.06.01/2023

JÄTELTOK 07.06.2023 § 26

Valmistelija

Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti, p. 040 1724 081,
salla.alapirtti@forssa.fi

Forssan kaupungin jätelautakunta toimii jätelain (646/2011) 23 §:n mukaisena kunnan jätehuoltoviranomaisena seuraavissa kunnissa: Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä. Toimialueen kunnista Eurassa, Huittisissa ja Säskylässä on käytössä sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta jätelain (647/2011) 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Muissa toimialueen kunnissa (Akaa, Forssa, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Tammela, Urjala ja Ypäjä) on käytössä vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Korkein hallinto-oikeus (KHO) antoi 9.3.2018 ratkaisunsa em. 13 kunnan jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksiä koskevissa jatkovalituksissa ja palautti asian jätelautakunnalle uudelleen valmisteltavaksi. KHO:n mukaan jätelautakunnan vuonna 2015 tekemät päätökset kuljetusjärjestelmästä eivät perustuneet hallintolain edellyttämällä tavalla riittäviin selvityksiin.

Jätelain mukaisesti sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksen voi järjestää joko kunnan järjestämänä tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus on ensisijainen vaihtoehto, mutta kuljetuksen voi järjestää myös jätelain 37 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä, jos

1. tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tulee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteiseksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan

Näitä edellytyksiä on selvitetty vuonna 2019 valmistuneessa kuljetusjärjestelmäselvityksessä, joka koski niitä 13 kuntaa, joiden kuljetusjärjestelmäpäätökset KHO palautti uudelleen valmisteluun. Koko toimialuetta koskeva kuljetusjärjestelmäselvitys (liitteenä)

valmistui toukokuussa 2023 ja siinä on lisäksi kuntakohtainen tarkastelu, joka puuttuu vuonna 2019 valmistuneesta kuljetusjärjestelmäselvityksestä. Eura, Säskylä ja Huittinen otettiin mukaan viimeisimpään kuljetusjärjestelmäselvitykseen, koska jätelain 37 § 3 mom mukaisesti kunnan on seurattava ja valvottava kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmäpäätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymiselle ei ole asetettu samanlaisia ehtoja kuin kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle ja vaikka kaikki kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle asetetut ehdot täytyisivät, voidaan silti tehdä päätös kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä.

Vuonna 2019 kuljetusjärjestelmästä pyydettiin lausunnot kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen ELY-keskuksilta, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ltä, alueella toimivilta jätteenkuljetusyrityksiltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä asianosaisten tahojen etujärjestöiltä. Lisäksi kuntalaisille varattiin mahdollisuus mielipiteen esittämiseen. Lausuntoja saapui 32 kpl ja näistä 2 puolsi kunnan järjestämää jätteenkuljetusta ja loput kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta.

Ennen kuljetusjärjestelmäpäätöksen tekemistä lautakunta kuulee asianosaisia. Lausunnot pyydetään toimialueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, ELY-keskuksilta, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:tä, jätteenkuljetusyrityksiltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä asianosaisten tahojen etujärjestöiltä. Lisäksi hallintolain (434/2003) 41 §:n mukaisesti varataan kaikille niille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin päätöksenteolla voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Kuljetusjärjestelmäselvitys on liitteenä.

Esittelijä

Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti

Päätösehdotus

Jätelautakunta

1. varaa toimialueen kuntien jäsenille mahdollisuuden esittää mielipiteensä jätteenkuljetusjärjestelmästä ja tiedottaa siitä jätelautakunnan ja kuntien internetsivuilla sekä toimialueen lehdissä. Mielipiteet pyydetään toimittamaan jätelautakunnalle kirjallisesti 30.9.2023 mennessä,

2. pyytää jätteenkuljetusjärjestelmästä lausunnot kirjallisesti 30.9.2023 mennessä seuraavilta tahoilta:

- toimialueen kunnat
- toimialueen ympäristönsuojeluviranomaiset
- Hämeen ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

- toimialueen jätteenkuljetusyrietykset
- Suomen Kuntaliitto ry
- edunvalvontajärjestöt: Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry (ALT), Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka (SKAL) sekä Suomen Kiertovoima ry (KIVO).

3. Julkaisee selvityksestä puuttuvat liitteet 19.6.2023 mennessä.

Käsittely	Kaupunginhallituksen edustaja Emmi Lintonen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.
Päätös	Jätelautakunta hyväksyi ehdotuksen.

JÄTELTOK 08.11.2023 § 48

Valmistelija Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti, p. 040 1724 081, salla.alapirtti@forssa.fi

Kuljetusjärjestelmäpäätös koskee sekalaista yhdyskuntajätettä kaikissa Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueen kunnissa. Toimialueeseen kuuluvat Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säköylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä. Lainvoimainen kuljetusjärjestelmäpäätös sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta on Eurassa, Säköylässä ja Huittisissa, joissa jätteenkuljetus järjestetään jätelain 37 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä. Muissa toimialueen kunnissa on käytössä vuoden 1993 sopimusperusteinen jätteenkuljetus.

Jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä kuljetus on ensisijainen vaihtoehto jätteenkuljetuksen järjestämiselle. Kunta voi kuitenkin päättää jätelain 37 §:n mukaisesti, että jätteenkuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämänä, jos pykälässä mainitut edellytykset täyttyvät, eli

1. tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan

Vaikka em. edellytykset täyttyisivät, kunta voi silti päättää siirtyä kunnan järjestämään kuljetukseen. Koska kunnan on seurattava jätelain 37 § 3 mom mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämän

jätteenkuljetuksen edellytysten täyttymistä Euran, Huittisten ja Säskylän osalta ja tehtävä jätelain mukainen päätös sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä loppujen toimialueen kuntien osalta, koskee tämä kuljetusjärjestelmäpäätös kaikkia toimialueen kuntia. Jätelain ehtojen täyttymistä toimialueen kunnissa on selvitetty Ramboll Finland Oy:n tekemässä kuljetusjärjestelmäselvityksessä, joka valmistui keväällä 2023. Ramboll Finland Oy on tehnyt toimialueen kuntien osalta myös vuonna 2019 valmistuneen kuljetusjärjestelmäselvityksen, mutta siitä puuttuu kuntakohtainen tarkastelu.

Lausunnot ja mielipiteet

Hallintolain mukaisista vaikutusmahdollisuuksista sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmään tiedotettiin jätelautakunnan ja kuntien internetsivuilla sekä toimialueen lehdissä. Mielipiteet tuli jättää kirjallisesti 30.9.2023 mennessä, mutta yhtään mielipidettä asiaan liittyen ei jätetty. Lausunnot kuljetusjärjestelmästä tuli toimittaa myös 30.9. mennessä ja niitä saapui 25 kpl. Osa lausunnon antajista pyysi lisää aikaa ja sitä myönnettiin huomioiden se, että asia käsitellään jätelautakunnan marraskuun kokouksessa. Tiivistelmä lausunnoista on liitteenä ja lausunnot oheismateriaalina. Lausunnon toimittivat Akaan kaupunginhallitus, Etelä-Satakunnan ympäristölupalautakunta, Euran tekninen lautakunta, Forssan ympäristölupalautakunta, Huittisten tekninen valiokunta, Humppilan tekninen lautakunta, Hämeen ELY-keskus, Jokioisten teknisen lautakunnan lupajaosto, Jokioisten kunnanhallitus, Suomen Kiertovoima (KIVO), Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, Loimaan kaupunginhallitus, Loimaan kaupungin lupajaosto, Pirkanmaan ELY-keskus, Pyhäjärvisuodun kuljetusyrittäjät, Sastamalan tekninen lautakunta, Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Someron tekninen lautakunta, Tammelan ympäristölautakunta, Urjalan tekninen lautakunta, Valkeakosken ympäristönsuojelu, Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Ympäristöhuolto Askonen Oy. Lausunnoista 13 puolsi kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta ja 6 kunnan järjestämää kuljetusta. 6 lausunnossa ei selkeästi kerrottu kumpaa kuljetusjärjestelmää kannatetaan.

Jätelain ehtojen täytyminen kunnittain

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelain ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät toimialueen kunnista kuudessa, eli Huittisissa, Jokioisilla, Loimaalla, Oripäässä, Sastamalassa ja Urjalassa. Yhdeksän kunnan osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä. Nämä kunnat ovat Akaa, Eura, Forssa, Humppila, Koski TI, Punkalaidun, Somero, Säskylä ja Ypäjä. Selvityksen mukaan jätelain ehdot eivät täyty Tammelassa. Ainoastaan niiden kuntien osalta, jossa jätelain ehdot täyttyvät, on mahdollista valita kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ja kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen välillä.

Selvityksen mukaan jätelain ehtojen täyttymistä olisi mahdollista varmentaa asukaskyselyllä niissä kunnissa, joissa ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä. Asukaskyselyä ei kuitenkaan kannata lähteä toteuttamaan, sillä se ei tuo kuljetusjärjestelmäpäättökseen kannalta oleellista lisätietoa. Kyselyllä saatetaan saada selville syitä, miksi jokin kiinteistö on jättäytynyt jätteenkuljetuksen ulkopuolelle ja lisätietoa kimppa-astioiden käyttäjistä, mutta se ei muuta esimerkiksi perusteettoman korkeita jäteastian tyhjennysmaksuja, joita osassa kuntia on käytössä.

Paikkaava jätteenkuljetus

Toimialueen kunnista 13:ssa on käytössä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n järjestämä paikkaava jätteenkuljetus. Eurassa, Huittisissa ja Säkylässä paikkaavaa jätteenkuljetusta ei ole käytössä. Osassa saapuneista lausunnoista on todettu, että paikkaavaa jätteenkuljetusta voidaan pitää samanarvoisena jätteenkuljetuspalveluna kotitalouksille kuin yksityisten kuljetusyritysten tarjoamaa palvelua. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä paikkaavaa jätteenkuljetusta ei voida lopettaa hallinto-oikeuden (diaarinumero 01228/14/5149) päätöksen mukaisesti ennen kuin toimialueella on lainvoimainen kuljetusjärjestelmäpäättös sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksesta. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy ei markkinoi paikkaavaa jätteenkuljetusta eikä siihen oteta mukaan uusia asiakkaita. Paikkaavaa jätteenkuljetusta on käytössä runsaasti haja-asutusalueella, eniten Punkalaitumella (39 %), Akaassa (35 %) ja Tammelassa (30 %). Selvityksen paikkatietotarkastelun perusteella Somerolla on alueita, joissa tehdään jäteastian tyhjennyksiä pelkästään paikkaavan jätteenkuljetuksen toimesta. Tämä antaa viitteitä siitä, että Somerolla on alueita, joissa yksityiset jätteenkuljetusyritykset eivät tarjoa jätteenkuljetuspalvelua.

Liittymisprosentti ja jätteenkuljetusrekisterin tiedot

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan toimialueen liittymisprosentti vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen osalta on 78 %. Selvityksessä on huomioitu ne kiinteistöt, joille on myönnetty jätemaksun kohtuullistaminen, eli kiinteistöt, joilla ei ole velvollisuutta järjestää jätehuoltoa. Jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöjen määrä vaihtelee kunnittain ja alueittain. Maaseudulla ja YKR-alueen ulkopuolisilla alueilla liittymisaste on heikoin kaikkien kuntien alueella. Korkeimmat liittymisprosentit ovat Oripäässä (89 %) ja Forssassa (87 %). Alhaisimmat liittymisprosentit olivat Tammelassa (58 %) ja Somerolla (66 %). Haja-asutusalueella alhaisimmat liittymisprosentit olivat Tammelassa (44 %) ja Säkylässä (51 %) ja korkeimmat Oripäässä (82 %) ja Loimaalla (78 %). Osassa kuntia merkittävä osa vapaa-ajan kiinteistöistä sijaitsee kaukana nykyisistä tyhjennyspisteistä, eniten Säkylässä (12,9 %), Eurassa (10,9 %) ja Huittisissa (9,3 %). Paikkatietotarkastelun perusteella Säkylässä on alueita, joissa vapaa-ajan asunnoille ei tehdä lainkaan jäteastian tyhjennyksiä. Jätehuoltoviranomaisen tiedossa on, että Tammelassa on isoja jätekimppoja, mikä voi osittain selittää alhaista

liittymisastetta. Kaikista jätekimppojen osakkaista jätelautakunnalla ei ole tietoa.

Toimialueen liittymisprosenttia ei voida pitää hyvänä, koska jätelain lähtökohta on se, että jokaiselle kiinteistölle tulee olla järjestettynä jätteenkuljetus, ellei kiinteistölle ole myönnetty jätemaksun kohtuullistamista. Useassa lausunnossa ja kuljetusjärjestelmäselvityksessä on nostettu esille jätelautakunnan ylläpitämän jätelain 143 §:n mukaisen jätteenkuljetusrekisterin tietojen puutteellisuus ja se, että on jätelautakunnan tehtävä seurata jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöjen määrää. Lausunnoissa myös nostettiin, että jätelautakunta ei ole toimittanut jätelain valvontaviranomaiselle tehtävänsä hoitamiseksi tarvittavia tietoja jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä.

Jätteenkuljetusrekisterin tietojen laatu on täysin riippuvainen jätteenkuljettajien jätelautakunnalle toimittamien tietojen (jätelaki 39 §) laadusta. Puutteellisia kuljetustietoja ei saada kohdistettua rekisterissä millekään kiinteistölle. Jätelautakunta on myös havainnut, että kiinteistöllä saattaa olla jätteenkuljetusrekisterissä jätehuoltomääräysten mukaiset tyhjennysvälit, mutta esimerkiksi asiakaspuhelun aikana käy ilmi, että tosiasiallisesti kiinteistöllä käydään tyhjentämässä jäteastia soitosta. Ongelman muodostavat myös kimppa-astiat, joiden käyttäjistä ei välttämättä ole tietoa edes jätteenkuljettajalla. Jätehuoltomääräysten 8 §:n mukaisesti tiedot yhteistä jäteastiaa käyttävistä kiinteistöistä tulisi antaa jätteenkuljettajalle ja jätelautakunnalle, mutta hyvin usein näin ei tapahdu.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetuspalvelu katkeaa jossain vaiheessa maksamattomien laskujen vuoksi. Koska kuljetustiedot toimitetaan jätelautakunnalle neljännesvuosittain, kiinteistö on saattanut olla jätteenkuljetukseen liittymättömänä useita kuukausia ennen kuin tieto jätteenkuljetusten päättymisestä näkyy jätteenkuljetusrekisterissä. Ainoastaan yksi toimialueen jätteenkuljetusyrityksistä ilmoittaa jätelautakunnalle säännöllisesti tiedot kiinteistöistä, joiden jätteenkuljetus on katkaistu maksamattomien laskujen vuoksi. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa kiinteistölle järjestetään jätteenkuljetus maksuvaikeuksista huolimatta.

Muun muassa edellä mainittujen ongelmien vuoksi jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen seuranta on hyvin haasteellista ja lähes mahdotonta kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Jätelautakunnalla ei ole resursseja lähettää jokaiselle jätteenkuljetukseen liittymättömälle kiinteistölle selvityspyyntöä. Riittämättömien resurssien ja kuljetusrekisterin puutteellisten tietojen vuoksi jätelautakunnalla ei ole mahdollisuutta toimittaa ajantasaisia ja luotettavia tietoja jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä valvontaviranomaisille. Valvontaviranomaisten tehtävien helpottamiseksi on vuoden 2023 alkupuolella annettu heille katseluoikeudet jätelautakunnan jätteenkuljetusrekisteriin, josta

pystyy näkemään mm. jätteenkuljetustiedot sekä kiinteistön mahdolliset päätökset ja ilmoitukset.

Toimialueella toimivat jätteenkuljetusyritykset ja tiedot hinnoista

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan toimialueella toimii 14 sekajätettä kuljettavaa jätteenkuljetusyritystä, joista 11 vastasi selvitykseen liittyvään kyselyyn. Kyselyyn vastanneiden yritysten lukumäärä kunnittain on esitetty selvityksen taulukossa 7. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n internetsivuilla on listaus jätelautakunnan tiedossa olevista jätteenkuljetusyrityksistä kunnittain. Koska jätteenkuljettajat eivät useinkaan ilmoita jätelautakunnalle toimialueissaan tapahtuvista muutoksista, selvityksessä ja Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n internetsivuilla olevat tiedot voivat erota toisistaan. Joka kunnassa toimii kuitenkin useampi jätteenkuljetusyritys.

Selvitystä varten kysyttiin toimialueen kuljettajilta hintatietoja jätteenkuljetuksista. Kyselyyn vastasi 7 kuljetusyritystä, joiden tyhjennykset vastaavat noin 50 % toiminta-alueella tehdyistä tyhjennyksistä. Tämän vuoksi jouduttiin hyödyntämään myös vuoden 2019 selvityksen hintatietoja, joihin tehtiin indeksikorotus. Hintatietojen toimittamatta jättäminen on huomionarvoinen asia, koska jätelautakunnan on seurattava kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetettujen ehtojen täyttymistä myös hintojen osalta. Hintojen seuraaminen on kuitenkin hyvin haasteellista, koska kuljetusjärjestelmäselvitykseen ei toimitettu tietoja hinnoista kattavasti. Selvityksen hintatiedot antavat kuitenkin riittävän kuvan alueen hintatasosta, vaikka eivät vastaakaan todellista tilannetta.

Selvityksen kuntakohtaisessa tarkastelussa havaittiin keskimääräistä korkeampia jäteastian tyhjennyshintoja ilman selittävää tekijää Akaassa, Eurassa, Forssassa, Humppilassa ja Tammelassa. Hintatarkastelun perusteella voidaan siis todeta, että toimialueen kuntalaisia asetetaan perusteettomasti palvelujen hinnoittelussa toisistaan poikkeavaan asemaan, eikä jätelain vaatimus palveluiden kohtuullisuudesta ja syrjimättömyydestä toteudu.

Jätelain 85 §:n mukaisesti jätelaskussa tulisi erotella jätteen käsittelyn ja kuljetuksen kustannukset. Kaikissa selvitystä varten toimitetuissa jätelaskuissa ei ollut eritelty jätteen käsittelyä ja kuljetusta. Lisäksi laskuista havaittiin, että osassa laskuista jätteenkäsittelymaksu erosi jätelautakunnan hyväksymän jätemaksutaksan jätteenkäsittelymaksusta. Näiden tietojen perusteella voidaan todeta, että kaikki jätteenkuljettajat eivät noudata jätelain mukaista velvoitetta eritellä jätelaskussa jätteenkäsittelyn ja kuljetuksen kustannukset. Lisäksi osa jätteenkuljettajista ei laskuta kuntalaisilta jätteenkäsittelykuluja jätemaksutaksan mukaisesti. Näin ollen jätelain ehto kohtuullisuudesta ja syrjimättömyydestä ei toteudu kaikkien toimialueen kuntalaisten osalta.

Kunnan järjestämään kuljetukseen siirtyminen

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaisesti toimialueen kunnista ainoastaan kuudessa täyttyvät jätelain mukaiset ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle. Tämä tarkoittaa siis sitä, että vain näiden kuntien osalta voidaan päättää, järjestetäänkö jätteenkuljetus kunnan vai kiinteistön haltijan järjestämänä kuljetuksena. Koska loppujen toimialueen kuntien osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täytymisestä tai ne eivät täyty, voidaan ko. kuntien osalta päättää ainoastaan kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

Sekajärjestelmä, jossa osassa toimialueen kunnista olisi käytössä sekajätteen osalta kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja osassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, asettaa toimialueen kuntalaiset eriarvoiseen asemaan ja vaikeuttaa merkittävästi mm. viranomaisten toimintaa, jätehuollon alueellista kehittämistä ja yleistä toimivuutta.

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa jokaiselle kiinteistölle voidaan järjestää jätelain mukainen jätteen keräys ja kuljetus ja varmistua siitä, että jätehuoltomääräyksiä noudatetaan esimerkiksi jäteastioiden tyhjennysväleissä. Jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jättäytyminen on huomattavasti vaikeampaa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ja jätehuoltoviranomainen saa paremmin tietoa kaikkien kiinteistöjen jätehuollosta. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa toimialueen kiinteistöjä ei aseteta jätemaksujen osalta toisistaan perusteetta poikkeavaan asemaan ja että maksut perustuvat tasavertaisesti jätelain 78 §:n mukaiseen jätemaksutaksaan Lisäksi jätemaksutaksan mahdollisista hinnanalennuksista hyötyvät suoraan kuntalaiset.

Vaikka kunnan järjestämässä kuljetuksessa kuntalaiselta poistuu oikeus valita oma jätteenkuljettajansa, on kunnan järjestämässä kuljetuksessa lukuisia hyviä puolia. Yhdenvertaisten ja tasapuolisten jätehuoltopalveluiden lisäksi kuntalaiset saavat mm. jätteenkuljetukseen ja jätemaksuihin liittyvän asiakaspalvelun samasta paikasta. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa kuntalaisten asiointi sujuvoituu myös sitä kautta, että osa nyt viranhaltijapäätöksinä hoidettavista asioista, kuten jäteastian tyhjennysvälin pidentämiset, voidaan hoitaa kevyemmin ilmoitusmenettelyllä.

Bio- ja pakkausjätteiden erilliskeräys on jo jätelain mukaisesti siirtynyt kunnan vastuulle. Jätehuollon alueellisen kehittämisen, yleisen toimivuuden ja kuljetusreittien optimoinnin kannalta on tarkoituksenmukaista siirtyä kaikissa toimialueen kunnissa kunnan järjestämään kuljetukseen myös sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta. Suomi on kaukana EU:n asettamista kierrätystavoitteista ja niiden saavuttaminen on haasteellista kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Kun kaikkien jättejakeiden jätehuollon järjestäminen on kunnan vastuulla, voidaan mm. käyttää ohjaavaa taksaa, joka kannustaa bio- ja pakkausjätteiden lajitteluun.

Lisäksi voidaan esimerkiksi hyödyntää monilokeroastioita ja optimoida jätteenkuljetusreitit tehokkaasti.

Useissa lausunnoissa tuotiin esille kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisen mahdolliset negatiiviset vaikutukset jätteenkuljetusyritysten toimintaan. Kunnan on jätelain 32 §:n mukaisesti järjestettävä kuljetusten kilpailutus niin, että kaikenkokoisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin. Lisäksi kuljetukset on kilpailutettava osiin jaettuna niin, että useampi yritys voidaan valita palvelun tuottajaksi. Hyvin toteutettu kilpailutus antaa pienille kuljetusyrityksille mahdollisuuden laajentaa toimintaansa ja uusille yrityksille aloittamismahdollisuuden.

Koska kuljetusjärjestelmäselvityksen ja edellä selostetun perusteella ei voida todeta, että kaikki jätelain 37 §:ssä asetetut ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyisivät koko toimialueella, tulee koko toimialueen osalta siirtyä jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään kuljetukseen.

Esittelijä	Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti
Päätösehdotus	Jätelautakunta päättää, että kaikissa toimialueen kunnissa (Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humpkala, Jokioinen, Koski Tl, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä) sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus järjestetään jätelain 36 §:n mukaisena kunnan järjestämänä kuljetuksena. Siirtyminen kunnan järjestämään kuljetukseen tapahtuu vaiheittain ajalla 1.1.2027-31.12.2027.
Käsittely	<p>Keskustelun edetessä jäsen Maija Toivonen teki seuraavan muutosesityksen:</p> <p>” Esitän asia palautusta valmisteluun. Asiasta päätettäessä tulee varmistua siitä, että käytettävissä on asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Esitetyn selvityksen perusteella ei voida todeta, etteikö jätelain ehdot täyttyisi kiinteistönhaltijan järjestämässä jätekuljetuksessa.</p> <p>Ennen asian uudelleen käsittelyä</p> <ul style="list-style-type: none">- raportin pohjalta on tehtävä tarkempi selvitys siitä, mikä on liittymättömien kiinteistöjen ase tällä hetkellä ja miksi osa kiinteistöistä ei ole liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon.- tehtävä asukkaille kysely jätehuollosta asukaskysely hallintolain 41§:n mukaisesti, jolla pyritään varmentamaan jätelain 37§ ehtojen täyttyminen.- hinnoittelutietoina on käytettävää laajempaa otantaa alueella toimivista yrityksistä.” <p>Ehdotusta kannattivat jäsenet Laura Väliä, Ilkka Riuttamäki, Pauli Pietilä, Pasi Markula ja Kari Virtanen.</p> <p>Koska keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän ehdotuksesta kannatettu poikkeava ehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta</p>

pitää äänestää. Puheenjohtaja esitti, että pohjaesitys on jaa ja esitys asian palauttamiseksi uudelleen valmisteluun on ei ja että äänestys käydään nimenhuutoäänestyksenä. Puheenjohtajan esittämä äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Nimenhuudolla suoritettussa äänestyksessä esittelijän päätösehdotuksen kannalla olivat jäsenet Johanna Häggman, Anne Niemelä-Laaksonen, Nina Prusila ja Ismo Ojansuu. Maija Toivosen muutosesityksen kannalla olivat jäsenet Kari Virtanen, Ilkka Riuttamäki, Reija Kaario, Marja Lehtimäki, Pasi Markula, Timo Karunen, Pauli Pietilä, Kalle Malin, Laura Vänilä, Jatta Kannisto ja Markku Heikkilä.

Päätös

Jätelautakunta päätti äänin 12 - 4 palauttaa asian uudelleen valmisteluun lisäselvityksiä varten.

Puheenjohtaja Johanna Häggman sekä esittelijä Salla Alapirtti jättivät asiasta eriävän mielipiteen.

JÄTELTk 11.12.2024 § 58

Valmistelija

Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti, p. 040 1724 081,
salla.alapirtti@forssa.fi

Jätelautakunta palautti sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätöksen uudelleen valmisteluun kokouksessaan 8.11.2023 § 48. Ennen asian käsittelyä uudelleen tuli

- tehdä tarkempi selvitys siitä, mikä on liittymättömien kiinteistöjen aste tällä hetkellä ja miksi osa kiinteistöistä ei ole liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon
- tehdä asukkaille kysely jätehuollosta asukaskysely hallintolain 41 §:n mukaisesti, jolla pyritään varmentamaan jätelain 37 § ehtojen täyttyminen
- käyttää hinnoittelutietoina laajempaa otantaa alueella toimivista yrityksistä

Kokouksessa 17.1.2024 § 2 jätelautakunta päätti em. lisäselvitysten tekemisestä. Ramboll Finland Oy selvitti sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksen hintatasoa toimialueella ja teki kuntalaisille asukaskyselyn tyytyväisyydestä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetukseen. Jätehuoltoon liittymättömyyden juurisyytä on selvitetty postittamalla jokaiseen toimialueen kuntaan 100:lle jätehuoltoon liittymättömälle kiinteistölle selvityspyynnöt jätehuollon järjestämisestä. Selvityspyynnöprojehti on edennyt suunniteltua hitaammin ja on edelleen kesken.

Hämeen Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus (ELY-keskus) on kehottanut jätelautakuntaa tekemään sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätöksen 31.12.2024 mennessä. Koska lisäselvitykset olivat vielä kesken marraskuussa, jätelautakunta pyysi Hämeen ELY-keskukselta lisäaikaa kuljetusjärjestelmäpäätöksen

tekemiseen 28.2.2025 saakka. Ramboll Finland Oy:n selvitys valmistui marraskuun 2024 lopussa ja on liitteenä. Liitteenä on myös vuonna 2023 valmistunut Ramboll Finland Oy:n tekemä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäselvitys, jossa on selvitetty jätelaissa kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle asetettujen edellytysten täyttymistä kaikkien toimialueen kuntien osalta.

Jätelain mukaisesti sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksen voi järjestää joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä kuljetuksena. Jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus on ensisijainen vaihtoehto, mutta kuljetuksen voi järjestää myös jätelain 37 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä, jos

1. tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan

Vaikka kaikki kiinteistön haltijalle asetetut edellytykset täytyisivät, voidaan silti tehdä päätös kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä. Toimialueen kunnista Eurassa, Huittisissa ja Säskylässä on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Muissa toimialueen kunnissa on käytössä vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Sekä kuljetusjärjestelmäselvitys vuodelta 2023 että raportti hintatasosta ja asukaskyselystä vuodelta 2024 koskevat kaikkia toimialueen kuntia. Eura, Huittinen ja Säskylä on otettu mukaan kuljetusjärjestelmäselvitykseen ja raporttiin, koska kunnan on jätelain 37 § 3 mom mukaisesti seurattava ja valvottava kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmäpäätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.

Ennen kaikkia toimialueen kuntia koskevan sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätöksen tekemistä jätelautakunta kuulee asianosaisia. Lausunnot pyydetään toimialueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, ELY-keskuksilta, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ltä, jätteenkuljetusyrityksiltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä asianosaisten tahojen etujärjestöiltä. Lisäksi hallintolain (434/2003) 41 §:n mukaisesti varataan kaikille niille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin päätöksenteolla voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuus saada lisätietoa käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Esittelijä

Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti

Päätösehdotus

Jätelautakunta

1. varaa toimialueen kuntien jäsenille mahdollisuuden esittää mielipiteensä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä ja tiedottaa siitä jätelautakunnan ja kuntien internetsivuilla sekä toimialueen lehdissä. Mielipiteet pyydetään toimittamaan jätelautakunnalle kirjallisesti 31.1.2025 mennessä

2. pyytää sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä lausunnot kirjallisesti 31.1.2025 mennessä seuraavilta tahoilta:

- toimialueen kunnat
- toimialueen ympäristönsuojeluviranomaiset
- Hämeen ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy
- toimialueen jätteenkuljetusyritykset
- Suomen Kuntaliitto ry
- edunvalvontajärjestöt: Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry (ALT), Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka (SKAL) sekä Suomen Kiertovoima ry (KIVO).

Päätös

Jätelautakunta hyväksyi ehdotuksen.